

§ 34

Zamestnávateľ môže pristúpiť k paušalizácii náhrad v záujme zhospodárnenia a zníženia administratívnej náročnosti agendy v oblasti cestovných náhrad. Paušalizácia nemôže obchádzať účel zákona o cestovných náhradách (napr. poskytovať zvýšené nárokové sumy stravného z nákladov, znížením súm stravného poškodzovať zamestnancov, do paušálu zahrnúť cestu do zamestnania a pod.). Paušalizovať náhrady je vhodné a účelné u tých zamestnancov, ktorým sú pravidelné určované porovnateľné podmienky pracovných ciest.

Pre prax je potrebné z ustanovenia § 34 zákona o cestovných náhradách pre tvorbu paušálu vyvodiť nasledovný všeobecný postup:

- paušál je možno určiť jednotlivým zamestnancom alebo skupinám zamestnancom podľa potreby a konkrétnym podmienkam pracovnej cesty,
- paušálne sumy určuje jednostranne zamestnávateľ, nepotrebuje k tomu súhlas zamestnanca ani odborového orgánu,
- zamestnávateľ musí pri určovaní paušálu vychádzať z priemerných podmienok rozhodných pre poskytovanie náhrad zamestnancovi alebo skupine zamestnancov,
- priemerné podmienky zamestnávateľ zistí z dokladov za určité uplynulé obdobie (napr. mesiac, štvrťrok, polrok atď.) alebo z predpokladaných plánovaných pracovných ciest,
- zákon o cestovných náhradách neustanovil priamo druh paušálu z časového hľadiska a z toho vyplýva, že paušál môže byť rôznych, podľa uváženia a rozhodnutia zamestnávateľa, napr. denný, týždenný, mesačný, štvrťročný a pod.,
- paušál z vecného hľadiska ma predstavovať určitú priemernú sumu, ktorá bude zahŕňať niekoľko opakujúcich sa náhrad, alebo všetky náhrady alebo len jednu určitú náhradu (napr. cestovné výdavky za miestnu pravidelnú verejnú dopravu, náhrady za používanie cestného motorového vozidla pri pracovných cestách, stravné); z uvedeného vyplýva, že je možné paušalizovať teda buď jednotlivé náhrady, alebo všetky náhrady poskytované podľa zákona o cestovných náhradách,
- náhrada výdavkov sa nemusí poskytovať paušálom pri každom type pracovnej cesty; paušál sa môže poskytovať vo väzbe k povoleniu zamestnanca len za pracovné cesty vykonané napr. len v určitom regióne, obce (napr. u obchodného zástupcu, servisného technika a pod.) a pri iných pracovných cestách sa bude náhrada výdavkov poskytovať za každú pracovnú cestu samostatne na základe preukázateľnosti vzniknutých výdavkov,
- zamestnávateľ k určenému paušálu musí mať vypracovanú kalkuláciu dokazujúcu spôsob výpočtu paušálu a jeho obsah,
- pri výpočte paušálnej sumy je zamestnávateľ povinný prihliadať na zákonné nároky zamestnanca, ako aj na jeho oprávnené nároky,
- určený paušál je zamestnávateľ povinný v určitých časových intervaloch (obdobiach), o ktorých rozhodne vo vlastnej právomoci, preskúmať a prehodnocovať v tom zmysle, či sa nezmenili podmienky a okolnosti, za ktorých bol paušál vypočítaný a priznaný a v prípade zistenia, že došlo k zmene, má povinnosť stanovený paušál prepočítať a upraviť tak, aby zodpovedal zmenenej situácii,
- ak sa paušálom poskytujú výdavky pri pracovných cestách, t. j. v súvislosti s výkonom práce, je potrebné, aby zamestnávateľ určil kritériá jeho krátenia v prípade neprítomnosti zamestnanca v práci a to z dôvodu, že paušál sa vypočíta len na pracovné cesty, teda na výkon práce a nie na neprítomnosť zamestnanca v práci (napr. dovolenka, práceneschopnosť, neplatené voľno a pre iné prekážky na strane zamestnanca); krátiť paušál zamestnávateľ nemusí v prípade, ak určený/vypočítaný paušál už zohľadňuje určitý priemerný počet dní neprítomnosti zamestnanca v práci,
- pokiaľ zamestnávateľ poskytuje aj fakultatívne náhrady (napr. podľa § 5 ods. 3 – nenárokové stravné, § 6 ods. 2 – náhrady pri vzniku pracovného pomeru, § 9 – iné a vyššie

náhrady, § 11 ods. 2 – iné druhy komerčného poistenia, § 14 – vreckové) a tieto budú zahrnuté v paušále, potom je potrebné paušál rozdeliť na časť, ktorá bude obsahovať len paušál vypočítaný z nárokových náhrad a na časť, ktorá bude obsahovať paušál na fakultatívne náhrady; toto rozdelenie je dôležité pre daňové účely vo väzbe k zamestnancovi ako aj k zamestnávateľovi.

A. Paušalizácia stravného

Na základe vyššie uvedených všeobecných zásad paušalizácie môže zamestnávateľ paušalizovať napr. aj stravné, pričom pri výpočte paušálu zamestnávateľ vychádza z priemerných podmienok rozhodných pre poskytovanie náhrad zamestnancovi; vypočítaná suma paušálu bude závisieť od rôznych skutočností, napr. od konkrétnych podmienok pracovných ciest každého zamestnanca (rôzne časové pásma), od spôsobu výpočtu (plný počet pracovných dní, resp. kalendárnych dní, krátenie sumy paušálu z dôvodu neprítomnosti v práci a pod.), od časového hľadiska poskytovania paušálu (prepočet na denný paušál, týždenný a pod.).

Pri výpočte paušálnej sumy na stravné je teda možné vychádzať z plného počtu kalendárnych dní alebo pracovných dní za dané vysledované obdobie (v tomto prípade sa pri poskytovaní paušálnej sumy bude musieť paušálna suma krátiť za dni neprítomnosti zamestnanca v práci), resp. počtu kalendárnych dní alebo pracovných dní za dané vysledované obdobie, ktoré sa znížia o priemerný počet dní neprítomnosti zamestnanca v práci (v tomto prípade sa paušálna suma pri poskytovaní krátiť nebude).

Vzor výpočtu mesačného paušálu na stravné (vysledované obdobie celý kalendárny rok)

1. Zamestnanci sú vysielaní na tuzemské pracovné cesty každý pracovný deň v časovom pásme 5 - 12 hodín, za ktoré by im patrilo stravné vo výške 8,30 eura/pracovná cesta.

Výpočet

- počet pracovných dní za kalendárny rok: 260
- počet pracovných dní za mesiac: 22 dni
- 22 dní x 8,30 eura = 182,60 eura

Mesačná paušálna suma na stravné je 182,60 eura.

2. Zamestnanci sú vysielaní na tuzemské pracovné cesty každý pracovný deň, pričom v časovom pásme 5 - 12 hodín vykonajú priemerne za mesiac 10 pracovných ciest (8,30 eura), v časovom pásme 12 - 18 hodín vykonajú v priemere za mesiac 7 pracovných ciest (12,30 eura) a v časovom pásme nad 18 hodín vykonajú v priemere za mesiac 5 pracovných ciest (18,40 eura).

Výpočet

- počet pracovných dní za kalendárny rok: 260
- počet pracovných dní za mesiac: 22 dni
 - 10 dní x 8,30 eura = 83 eur
 - 7 dní x 12,30 eur = 86,10 eura
 - 5 dní x 18,40 eura = 92 eur

Mesačná paušálna náhrada na stravné je 261,10 eura

3. Zamestnanci sú vysielaní na tuzemské pracovné cesty každý kalendárny deň, pričom v časovom pásme 5 - 12 hodín vykonajú priemerne za mesiac 10 pracovných ciest (8,30 eura), v časovom pásme 12 - 18 hodín vykonajú v priemere za mesiac 7 pracovných ciest (12,30 eura), v časovom pásme nad 18 hodín vykonajú v priemere za mesiac 5 pracovných ciest (18,40 eura) a v časovom pásme do 5 hodín v priemere za mesiac 8 pracovných ciest (nárok na stravné nevznikne).

Výpočet

- počet kalendárnych dní za kalendárny rok: 365
- počet kalendárnych dní za mesiac: 30 dní

- 10 dní x 8,30 eura = 83 eur
- 7 dní x 12,30 eura = 86,10 eura
- 5 dní x 18,40 eura = 92 eur
- 8 dní x 0,00 eur = 0,00 eur

Mesačná paušálna náhrada na stravné je 261,10 eura.

Posúdenie výpočtu paušálnej sumy na stravné pri zahraničnej pracovnej ceste

Spoločnosť vykonávajúca vnútroštátnu a medzinárodnú dopravu zamestnáva troch vodičov, ktorí prechádzajú počas zahraničnej pracovnej ceste najčastejšie krajiny Nemecko, Česká republika, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko a Slovensko.

Vzhľadom na to, že ide o veľmi prácne vypočítavanie cestovných náhrad, keďže spomínaní zamestnanci v priebehu dňa prejdú dvomi, niekedy aj tromi krajinami a trávajú na cestách okrem dovolení takmer každý deň v mesiaci, spoločnosť by im chcela na základe reálne doteraz vyplácaných pracovných ciest, mohli stanoviť paušál, teda uplatniť § 34 ZCN.

Pri jeho stanovení chce vychádzať zo stravného, ktoré im skutočne prináležalo zo ZCN za mesiac december 2023 podľa tabuľky. To znamená, že pri zahraničných pracovných cestách im stravné bolo poskytované v cudzej mene tak, že zamestnanec mal nárok na stravné v mene a vo výške stravného pre krajinu, v ktorej strávil v kalendárnom dni najviac hodín. Celkovú sumu stravného v rámci mesiaca (sumár stravného za jednotlivé krajiny) vydeli počtom dní, počas ktorých bol zamestnanec na pracovnej ceste, aby dostali priemernú dennú sadzbu paušálu.

Podľa ZCN by zamestnancovi skutočne prináležalo 762,17 eura za mesiac. V danom mesiaci strávil na zahraničných cestách celkovo 18 dní. Paušál za rok 2024 by vypočítali vo výške 42,35 eura (762,17/18). Je možné aplikovať v danom prípade § 34 ZCN a paušál vypočítať navrhovaným spôsobom? Je potrebné so zavedením paušálneho vyplácania cestovných náhrad upraviť pracovnú zmluvu zamestnanca.

Zamestnanec XY									
Obdobie	december 2023								
Krajina	Česká republika, Rakúsko, Nemecko, Slovenská republika								
	Počet dní			R	O	V	Základná sadzba	Mena	Poskytnuté stravné
	do 6 h	od 6 do 12 h	nad 12 h						
CR	0	0	1	0	0	0	600,00	CZK	23,77 eura
Rakúsko	0	2	10	0	0	0	45,00	eura	495,00 eura
Nemecko	0	0	5	0	0	0	45,00	eura	225,00 eura
SR			1*	0	0	0	18,40	eura	18,40 eura
Spolu									762,17 eura
Mesačný paušál									42,35 eura

*) tuzemská pracovná cesta nad 18 hodín

Pre výpočet paušálnej sumy na stravné sa odporúča vysledovať dlhšie časové obdobie ako jeden mesiac (minimálne 3 kalendárne mesiace, optimálne obdobie jeden kalendárny rok); vysledovanie pracovných ciest za jeden mesiac a to iba za december sa nedá považovať za vysledovanie „priemerných“ podmienok pracovných ciest zamestnanca. Pri výpočte paušálnej sumy na stravné je možné vychádzať z plného počtu kalendárnych dní alebo pracovných dní za dané vysledované obdobie (v tomto prípade sa pri poskytovaní paušálnej sumy bude musieť paušálna suma krátiť za dni neprítomnosti zamestnanca v práci), resp. počtu kalendárnych dní alebo pracovných dní za dané vysledované obdobie, ktoré sa znížia o priemerný počet dní neprítomnosti zamestnanca v práci (v tomto prípade sa paušálna suma pri poskytovaní krátiť nebude).

Podľa opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 401/2012 Z. z., ktorým sa ustanovujú základné sadzby stravného v eurách alebo v cudzej mene pri zahraničných pracovných cestách je pre Českú republiku ustanovená základná sadzba v českých korunách. V súvislosti s výpočtom paušálu na stravné iba v mene euro je potrebné upozorniť na ustanovenie § 36 ods. 6 ZCN, ktoré vyžaduje dohodu

so zamestnancom v prípade, ak sa stravné bude poskytovať v inej mene ako je mena ustanovená opatrením Ministerstva financií Slovenskej republiky. Z uvedeného vyplýva, že sa najskôr sa musí zamestnávateľ dohodnúť so zamestnancom na poskytovaní stravného do Českej republiky v mene euro a až potom sa môže vypočítať paušálnu sumu na stravné za všetky zahraničné pracovné cesty iba v mene euro.

Na poskytovanie cestovných náhrad paušálnou sumu nepotrebuje zamestnávateľ súhlas zamestnanca a z tohto dôvodu nie je potrebné takúto formu poskytovania cestovných náhrad uvádzať do pracovnej zmluvy.

B. Všeobecné podmienky výpočtu paušálnej sumy na cestovné výdavky za použitie cestného motorového vozidla

Paušálna náhrada výdavkov za použitie cestného motorového vozidla na pracovné cesty sa vypočíta na základe priemerných podmienok týchto ciest, t. j. priemerný počet kilometrov za dané obdobie, ceny pohonnej látky, sumy základnej náhrady a spotreby pohonnej látky podľa technického preukazu vozidla.

VZOR

Rozhodnutie o poskytovaní paušálu, zdôvodnenia a kalkulácie paušálu na konkrétnom príklade

Názov firmy

Rozhodnutie

O poskytovaní paušálnej náhrady výdavkov za použitie cestného motorového vozidla pri pracovných cestách v meste pravidelného pracoviska podľa § 34 ZCN

Na základe zdôvodnenia (príloha č. 1) a kalkulácie (príloha č. 2) vedenie spoločnosti rozhodlo o poskytovaní mesačného paušálu na náhradu výdavkov za používanie cestného motorového vozidla pri pracovných cestách v meste pravidelného pracoviska, t. j. v Bratislave, zamestnancovi Ing. Petrovi Konečnému v sume eur s účinnosťou od do

Stanovená mesačná paušálna náhrada bude krátená za každý deň ospravedlnenej aj neospravedlnenej neprítomnosti v práci v sume 38,87 eura/deň.

V Bratislave dňa

Zamestnávateľ (podpis)

Príloha č. 1

Zdôvodnenie poskytovania paušálnej náhrady výdavkov za použitie cestného motorového vozidla pri pracovných cestách v meste pravidelného pracoviska – Bratislava

Na základe dohody o mieste pravidelného pracoviska podľa ustanovenia § 2 ods. 3 ZCN, ktorým je u Ing. Petra Konečného miesto jeho trvalého pobytu – Homolova 25, Bratislava, a vo väzbe na nárok na náhradu preukázaných cestovných výdavkov, ktoré mu vznikajú v súvislosti s pracovnými cestami podľa § 4 ods. 1 písm. a) a nadväzne na ustanovenia § 7 predmetného zákona, priznáva sa mu mesačná paušálna náhrada výdavkov za používanie cestného motorového vozidla (súčasťou je aj dohoda medzi zamestnancom a zamestnávateľom o používaní cestného motorového vozidla na pracovné účely).

Zamestnanec pravidelne každý pracovný deň podľa rozpisu zmien v rámci kalendárneho mesiaca, vo väzbe na osobitný charakter svojho povolania a činnosť mení svoje pracovisko. Vo väzbe na svoju funkciu vedúceho zamestnanca (uviesť presný názov a jeho kompetencie) pravidelne v rámci svojho pracovného dňa vykonáva obhliadku objektov (uviesť konkrétnejšie jeho činnosť); cesty za účelom obhliadky sú jeho pracovnými cestami, na ktoré ho zamestnávateľ vysiela za účelom plnenia pracovných úloh. Tieto cesty sú vykonávané aj do sídla firmy, čím sa zvýši počet najazdených kilometrov

(oboznámiť nadriadeného zamestnanca o výsledkoch vykonaných kontrol, prevziať poverenie na ďalšie úlohy a pod.).

Pre všetky ostatné náležitosti týkajúce sa paušálu (spôsob krátenia, termín poskytovania, zmena paušálu, kontrola paušálu ...) vnútorná smernica k zákonu o cestovných náhradách č. .../...

Príloha č. 2

Kalkulácia paušálnej náhrady výdavkov za použitie cestného motorového vozidla pri pracovných cestách v meste pravidelného pracoviska – Bratislava

Paušálna náhrada výdavkov za použitie cestného motorového vozidla pri pracovných cestách v meste pravidelného pracoviska – Bratislava sa poskytuje Ing. Jaromírovi Konečnému v sume 816,27 eura mesačne, ktorá vychádza z nasledovnej kalkulácie:

- a) Priemerné podmienky sa zistili na základe pracovných zamestnanca za predchádzajúci kalendárny rok
- b) Na základe vysledovaného obdobia zamestnanec najazdil v súvislosti s plnením pracovných úloh v priemere 95 km za jeden pracovný deň.
- c) Sadzba základnej náhrady je 0,265 eura (opatrenie MPSVR SR č. 73/2024 Z. z.).
- d) Štatistická cena pohonnej látky ku dňu výpočtu paušálu je 1,871 eura.
- e) Spotreba pohonnej látky podľa technického preukazu vozidla pre mesto je 7,7 l/100 km (zamestnanec používa na pracovné cesty cestné motorové vozidlo Mazda 323, ktoré má spotrebu pohonnej látky podľa predpisu EHK).
- f) Priemerný počet pracovných dní v kalendárnom mesiaci je 21.
- g) Paušál je vypočítaný na 1 pracovný deň.
- h) Paušálna náhrada sa zaokrúhľuje na najbližší eurocent nahor.

Výpočet paušálu na 1 pracovný deň

1. Suma základnej náhrady

Ubehnuté km x sadzba = 95 x 0,265 eura = 25,175 eura = **25,18 eura**

2. Náhrada za spotrebované pohonné látky

(7,7:100) x 95 x 1,871 eura = 13,686 eura = **13,69 eura**

Celková výška náhrady: 25,18 eura + 13,69 eura = 38,87 eura

Mesačná paušálna náhrada: 38,87 eura x 21 dní = 816,27 eura

C. Všeobecné podmienky výpočtu paušálnej sumy na cestovné výdavky za miestnu pravidelnú dopravu

V súvislosti s výpočtom paušálnej sumy na cestovné výdavky za miestnu pravidelnú dopravu treba zdôrazniť, že nie je možné v rámci paušalizácie týchto cestovných výdavkov prispievať zamestnancovi na jeho predplatný cestovný lístok (§ 35 ods. 2 ZCN). To znamená, že pri výpočte paušálnej sumy na tieto cestovné výdavky nemožno pripustiť ani ako zdôvodnenie, že ide o príspevok na súkromný predplatný cestovný lístok zamestnanca, pretože je to jeho súkromná záležitosť, že má takýto predplatný cestovný lístok kúpený a nie je povinný ho používať aj na pracovné účely. Zákon o cestovných náhradách v § 35 ods. 2 umožňuje poskytovať cestovné výdavky za miestnu pravidelnú dopravu okrem iných možností aj paušálnou sumou, ktorá sa vypočíta podľa § 34 predmetného zákona.

VZOR

Rozhodnutie

k poskytovaniu paušálnej sumy na cestovné výdavky za miestnu pravidelnú verejnú dopravu pri pracovných cestách vykonávaných v obci pravidelného pracoviska podľa § 34 ZCN

Na základe zdôvodnenia a kalkulácie (príloha) vedenie spoločnosti rozhodlo o poskytovaní (uviesť druh paušálu – napr. mesačný) paušálnej náhrady cestovných výdavkov za miestnu pravidelnú verejnú

dopravu pri pracovných cestách v obci pravidelného pracoviska, t.j. (uviesť mesto, napr. Bratislava) pre zamestnanca spoločnosti (uviesť meno zamestnanca)
v sume eura /slovomeura).
Určená paušálna náhrada bude krátená za dni neprítomnosti zamestnanca v práci v sume eura/deň (slovom eura)

Zamestnávateľ /podpis)

Príloha k rozhodnutiu

**Zdôvodnenie a kalkulácia
poskytovanej paušálnej sumy za cestovné výdavky za miestnu pravidelnú dopravu**

Na základe dohodnutého pravidelného pracoviska podľa § 2 ods. 3 ZCN, ktorým je u zamestnanca (uviesť meno zamestnanca) sídlo spoločnosti, t.j. (vymedzené presnou adresou) a v súvislosti s nárokom na náhradu preukázaných cestovných výdavkov za miestnu pravidelnú verejnú dopravu pri pracovných cestách podľa § 4 ods. 1 písm. a) ZCN sa priznáva paušálna náhrada cestovných výdavkov za miestnu pravidelnú verejnú dopravu.

Zamestnanec pravidelne každý pracovný deň (počas kalendárneho mesiaca), vzhľadom k osobitnej povahy povolania/svojej činnosti mení pracovisko z dôvodu rokovania s jednotlivými klientmi zamestnávateľa. Uvedené cesty sú pracovnými cestami zamestnanca, na ktoré je zamestnanec vyslaný zamestnávateľom za účelom plnenia pracovných úloh.

Pracovné cesty sú vykonávané pravidelne každý pracovný deň v rôznom počte. Každá z týchto pracovných ciest zahŕňa pravidelne minimálne jeden prestup a vo väčšine prípadoch dva až tri prestupy, pričom zamestnancovi vzniknú cestovné výdavky v sume eura za každú cestu jedným smerom, pričom zamestnanec sa z každej pracovnej cesty vracia do miesta pravidelného pracoviska (cestovné výdavky sú dvojnásobné).

Pre výpočet sumy paušálnej náhrady za pracovný deň (kalendárny mesiac) sa zohľadňuje pracovných ciest s jedným prestupom a cena cestovného lístka, pracovných ciest s dvoma prestupmi a cena cestovného lístka , prípadne s tromi a viacej prestupmi a cena cestovného lístka/lístkov vždy jedným smerom.

Paušálna náhrada sa priznáva za vykonané pracovné cesty v meste pravidelného pracoviska a to v sume podľa nasledovnej kalkulácie:

.....

Počet pracovných ciest v jednotlivých časových pásmach a cena cestovných lístkov je vysledovaná na základe vykonaných pracovných ciest za obdobie (napr. 6 mesiacov, 12 mesiacov); pri výpočte sa počítalo s priemerom 20/21 pracovných dní v kalendárnom mesiaci.

Paušálna náhrada sa poskytuje ako (napr. mesačný, trojmesačný) paušál. Paušálna náhrada sa kráti za dni neprítomnosti zamestnanca v práci v sume eura/deň.

Poznámka

K spôsobu výpočtu paušálnej sumy je potrebné vo všeobecnosti dodať, že paušálnu sumu podľa § 34 ZCN je možné vypočítať nielen na základe preukázaných výdavkov za uplynulé obdobie, t. j. zo skutočných výdavkov z vykonaných pracovných ciest, ale za určitých okolností aj z predpokladaných výdavkoch. Je to možné v takých prípadoch, keď zamestnávateľ je schopný takmer presne dopredu vymedziť rozsah potrebných pracovných ciest zamestnanca a jeho výdavky. Ako vhodný príklad možno uviesť napr. pokladničku zamestnávateľa. Vo väzbe na činnosť pokladničky zamestnávateľ spravidla vie, koľkokrát počas pracovného dňa/týždňa má pokladnička povinnosť vykonať pracovnú cestu do banky, na poštu a pod. Zamestnávateľ vie, kde má banka, v ktorej má účet sídlo, pozná sídlo najbližšej pošty a teda vie presne určiť trasu a spôsob dopravy pre tieto pracovné cesty. Za tohto predpokladu vie celkom ľahko vypočítať paušálnu náhradu cestovných výdavkov za miestnu pravidelnú dopravu z predpokladaných výdavkov. Treba ale zdôrazniť, že tento postup výpočtu nie je možné aplikovať na

všetky povolania bez výnimky, ale iba vo vyššie uvedenom zmysle; týmto spôsobom sa môže vypočítať aj paušálna náhrada napr. na stravné, ak zamestnávateľ vie dopredu presne určiť čas trvania pracovnej cesty (napr. presne vie, že zamestnanec bude pol roka vykonávať pracovné cesty za tých istých podmienok, napr. pôjde o pracovné cesty vykonané každý kalendárny deň s denným návratom domov v trvaní 10 hodín).